درخت تو گر بار دانش بگیرد به زیر آوری چرخ نیلوفری را

نمونه سوالات امتحانی دی ماه

آیا با بسته جهش کانون آشنا هستید؟

یکی از ابتکارات امسال کانون فرهنگی آموزش(قلم چی) بسته جهش می‌باشد که در ۳ حوزه ، فرایند آموزش شما را تکمیل خواهد کرد و باعث پیشرفت نمرات شما در مدرسه میشود.

✓ **آزمون های تشریحی کانون از دوم دبستان تا دوازدهم: با هدف تمرین بیشتر و بهبود نمرات در مدرسه و امتحانات نیمسال اول و دوم**

✓ **فیلم های آموزشی آفلاین پیشرفت: تدریس توسط مجرب ترین دبیران پرمخاطب کشور، منطبق بر برنامه آموزش و پرورش و کتاب درسی با هدف پیشرفت در مدرسه**

✓ **نرم افزار پلکان یادگیری: شامل آزمون‌های تستی و تشریحی در سطوح مقدماتی و پیشرفته، با امکان ساخت آزمون در هر سطح دشواری**

برای دریافت جایزه ویژه از کانون بوک و یا آشنایی بیشتر با بسته جهش کانون، عدد ۳۳ را به سر شماره ۹۰۰۰۸۴۵۱ ارسال کنید.

www-kanoon-ir

تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۱۰/۶ سال تحصیلی: ۰۵-۱۴۰۴ نام و نام خانوادگی: ..... کلاس: ..... رشته تحصیلی: علوم انسانی پایه تحصیلی: دوازدهم	**باسمه تعالی** **اداره کل آموزش و پرورش استان یزد** **مدیریت آموزش و پرورش ناحیه دو یزد** دبیرستان نمونه دولتی احمد شیشه بری آزمون فنون ادبی ۳ پایهٔ دوازدهم	**ساعت برگزاری: ۸ صبح** نوبت: اول دی۱۴۰۴ سؤالات درس: فنون ادبی۳ تعداد صفحات: ۴ تعداد سؤالات: ۳۴ مدّت پاسخگویی: ۷۵ دقیقه

نام و نام خانوادگی دبیر: احمد حیدری **نمره به عدد:** **نمره به حروف:** **امضاء دبیر:**

ردیف	سؤال	بارم
الف	**تاریخ ادبیات و سبک شناسی**	**۴**
۱	یکی از پیشگامان رمان‌نویسی قبل از مشروطه را نام ببرید و اثری از وی را بنویسید.	۰/۵
۲	درست یا نادرست‌بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید. الف) هدفِ انجمنِ ادبیِ خاقان، رهاییِ شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دورهٔ صفوی و بعد از آن بود. ب) ادیب‌الممالک فراهانی سردبیری مجلهٔ«بهار» را بر عهده داشت.	۰/۵
۳	کتاب «تاریخ بیداریِ ایرانیان» از کیست و موضوع آن چیست؟	۰/۵
۴	چرا ادبیات دورهٔ پایداری- به ویژه شعر- زبان محاوره را برگزید؟	۰/۵
۵	به چه علت تحقیقات ادبی و تاریخی در دورهٔ مشروطه، جاذبه‌ای نداشت؟	۰/۲۵
۶	کدام‌یک از عوامل زیر بر ادبیات عصر بیداری مؤثر نبود؟ الف) رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی ب) تأسیس مدرسهٔ دارالفنون ج) کوشش عباس‌میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین د) عدم توجّه روشنفکران به شعر و شاعری	۰/۲۵
۷	در جاهای خالی واژه‌هایی مناسب بنویسید. الف) مهم‌ترین اثر « میرزادهٔ عشقی »، نمایش‌نامهٔ منظوم .....است. (ذکر نام اثر) ب) شعر« ای قلم » نمونه‌ای از اشعار انتقادیِ.....است. (ذکر نام نویسنده)	۰/۵
۸	یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، ..... در بعضی صحنه‌های داستان و سخن‌گفتن او با خواننده است که امروز کاربرد چندانی ندارد.	۰/۲۵
۹	بنیادی‌ترین خواست مشروطه‌خواهان چه بود؟ الف) توجّه به مردم ب) تعلیم و تربیت جدید ج) آزادی د) قانون	۰/۲۵
۱۰	درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخّص کنید. الف) بسیاری از نثرهای دورهٔ بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع خرافات می‌پردازد. ب) در سطح ادبی نثر دورهٔ بیداری، صنایع ادبی از نثر جدا می‌شود و نثر در خدمت بیان و خواست و مردم به شکلی پویا ظاهر می‌گردد. **پایان صفحهٔ اول- ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ بعد**	۰/۵

www-kanoon-ir

ب	عروض	۶
۱۱	مصراع اول بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و مرز پایه های آوایی هر بیت را مشخص کنید؛ وزن بیت را در جای مناسب بنویسید. آتش حبّ الوطن چو شعله فروزد / از دلِ مؤمن کند به مجمره اسپند	۱/۵
	محل چرک نویس برای سؤال۱۱	--
۱۲	وزن ابیات زیر را بنویسید.(فقط وزن) الف: همّت طلب از باطن پیران سحرخیز / زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند ب: کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز / باشد که بازبینیم دیدار آشنا را ج: ای سرو بلند قامت دوست/ وه وه که شمایلت چه نیکوست! د: لبخند تو خلاصهٔ خوبی هاست/ لَختی بخند، خندهٔ گل زیباست	۲
۱۳	اختیار زبانی و نوع آن را در هر بیت به صورت دقیق با ذکر هجا بیان کنید.(نیازی به تقطیع هجایی در پاسخنامه نیست) الف: فریاد که در رهگذر آدم خاکی/ بس دانه فشاندند و بسی دام تنیدند ب: من نمی گویم زیان کن یا به فکر سود باش/ ای ز فرصت بی خبر در هر چه هستی، زود باش	۱
۱۴	کدام گزینه با مصراع« از در درآمدی و من از خود به در شدم» هم‌وزن است؟ الف) آن یار کزو خانهٔ ما جای پری بود ب) ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی ج) مگر تو روی بپوشی و فتنه بازنشانی د) در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود	۰/۲۵
۱۵	کدام مصراع دارای دو وزن همسان و ناهمسان است؟ الف) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد ب) آبی تر از آنیم که بی‌رنگ بمیریم	۰/۲۵
۱۶	برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (همسان تک‌پایه‌ای- ناهمسان- همسان دولختی) الف) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی/ گوش کشیده‌است از آن، گوش به من نمی‌کند ب) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری/ کزآن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید ج) دردام فتاده آهویی چند/ محکم شده دست و پای در بند	۰/۷۵
۱۷	در همهٔ ابیات حذف «همزه» به چشم می‌خورد؛ به جز: ۱) گفت ای پسر این نه جای بازی است / بشتاب که جای چاره سازی است ۲) ترک گدایی مکن که گنج بیابی / از نظر رهروی که در گذر آید ۳) دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر /کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست ۴) شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست/ طبیب جان خرابم کسی ورای تو نیست **پایان صفحهٔ دوم- ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ بعد**	۰/۲۵

www-kanoon-ir

ج	زیبایی شناسی	۶
۱۸	در نمونه های زیر آرایهٔ مراعات نظیر بین کدام واژه ها ایجاد شده است؟ مشخص کنید. الف: از اسب پیاده شو، بر نطع زمین نه رخ / زیر پیِ پیلش بین شهمات شده نعمان ب: آتش آن نیست که از شعلهٔ او خندد شمع/ آتش آن است که در خرمن پروانه زدند	۰/۵
۱۹	در ابیات زیر تلمیح را مشخّص کنید و دربارهٔ آن توضیح دهید. الف) حرفی است این که خضر به آبِ بقا رسید / زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید کس ب: شور شیرین تو را نازم که بعد قرن ها / هر که لاف عشق زد، نامی هم از فرهاد برد	۰/۵
۲۰	آرایهٔ تضمین را در اشعار و عبارات زیر مشخّص کنید. (زیر قسمت تضمین شده به طور دقیق خط بکشید.) الف: ایوب با چندین بلا، کاندر بلا شد مبتلا / پیوسته این بودش دعا: الصبرُ مفتاحُ الفرج ب: بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / ور مرد خواب و خفتی / روسربنه به بالین، تنها مرا رها کن	۰/۵
۲۱	لفّ ۱ و نشر ۲ را در بیت زیر مشخص کنید و نوع لف و نشر را بنویسید. اگر زخلق ملامت وگر ز کرده ندامت/ کشیدم از تو کشیدم، شنیدم از تو شنیدم لف۱: نشر۲: نوع لف و نشر:	۰/۷۵
۲۲	در ابیات زیر واژه هایی را که آرایهٔ تضاد هستند، مشخص کنید. الف: در نیابد حال پخته هیچ خام/ پس سخن کوتاه باید؛ والسلام ب: شکر ایزد که به اقبال کله گوشهٔ گل/ نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد	۰/۵
۲۳	بیت زیر کدام آرایهٔ ادبی را نشان می‌دهد؟ دانستهٔ تاریخی خود را در مورد آن بنویسید. این مه که چون منیزه لب چاه می‌نشست / گریان به تازیانهٔ افراسیاب رفت	۰/۵
۲۴	در بیت زیر، آرایهٔ «تضمین» را مشخص کنید.(زیر قسمت تضمین شده، خط بکشید) حافظ از شعر کدام شاعر تضمین کرده است؟ خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی	۰/۵
۲۵	دو شبکهٔ « مراعات نظیر» را در بیت زیر مشخص کنید. « بسی تیر و دی‌ماه و اردیبهشت/ برآید که ما خاک باشیم و خشت »	۰/۵
۲۶	در کدام بیت، بین واژه‌های مشخص شدهٔ، آرایهٔ « مراعات نظیر » وجود دارد؟ الف) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار/ گوشهٔ تاج سلطنت می شکند گدای تو ب) بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می زندگی خواهی/ که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما ج) باغ باران خورده می‌نوشید نور / لرزشی در سبزه‌های تر دوید	۰/۲۵
۲۷	در کدام‌یک از بیت‌های زیر، آرایهٔ«متناقض‌نما» دیده می‌شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید. الف) گوش ترحّمی کو کز ما نظر نپوشد/ دست غریق یعنی فریاد بی‌صداییم ب) هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است/ برود از دل من، وز دل من آن نرود **پایان صفحهٔ سوم- ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ بعد**	۰/۵

www-kanoon-ir

۲۸	با توجه به بیت‌های زیر به سؤالات پاسخ دهید. ۱- دل و کشورت جمع و معمور باد/ زملکت پراکندگی دور باد ۲- افروختن و سوختن و جامه دریدن/ پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت الف) نوع لف و نشر بیت اول را مشخص کنید. ب) در بیت دوم « لف سوم » و « نشر دوم » را مشخّص کنید.	۰/۷۵
۲۹	از کدام عبارت در بیت زیر می توان به آرایهٔ « متناقض‌نما » پی برد؟ «چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش/ هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست»	۰/۲۵
د	**تحلیل متن(نظم و نثر)**	**۴**
۳۰	بیت زیر از ادیب‌الممالک را از نظر قلمرو فکری تحلیل کنید.(ذکر دو مورد لازم است) آتش حبّ‌الوطن چو شعله فروزد / از دلِ مؤمن کند به مجمره اسپند	۰/۵
۳۱	شعر زیر را از نظر آرایه‌های بدیع معنوی بررسی نمایید.(ذکر دو مورد لازم است) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم/ خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم	۰/۵
۳۲	شعر زیر را در سطح ادبی بررسی کنید (ذکر دو مورد لازم است) از ملک ادب حکم‌گزاران همه رفتند / شو بار سفر بند که یاران همه رفتند آن گرد شتابنده که در دامن صحراست/ گوید چه نشینی که سواران همه رفتند یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران/ تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند	۰/۵
۳۳	متن زیر را از کتاب «چرند و پرند» دهخدا از نظر ویژگی های زبانی دورهٔ بیداری بررسی نمایید.(ذکر چهار مورد لازم است) « باری چه دردسر بدهم؟ آنقدر گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فراش قرمز پوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هِی می گوید امان از هم نشین بد.»	۲
۳۴	با توجّه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱- چون گشت زمین ز جور گردون/ سرد و سیه و خموش و آوند الف) ویژگی زبانی بیت بالا را بیابید و بنویسید. ب) آرایهٔ شاخص بیت چیست؟ **پیروز و سربلند باشید**	۰/۵

www.kanoon.ir

سوال۱:

از پیشگامان رمان‌نویسی قبل از مشروطه دو تن را می‌توانیم نام ببریم :

میرزا حسن‌خان بدیع : شمس‌الدین و قمر و داستان باستان از آثار او هستند.

محمد باقر میرزا خسروی : شمس و طغرا

سوال ۲ :

الف) صحیح ب) نادرست

سوال۳ :

کتاب تاریخ بیداری ایرانیان توسط ناظم‌الاسلام کرمانی نوشته شده است و موضوع آن تاریخ مشروطه است.

سوال۴ :

برای ارتباط بهتر با تودهٔ مردم زبان محاوره را برگزید.

سوال۵:

اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر

سوال۶:

د

سوال۷:

الف) ایده‌آل یا سه تابلوی مریم

ب) سید اشرف‌الدین گیلانی

سوال۸ :

حضور راوی سوم شخص

سوال۹ :

د

---

www-kanoon-ir

سوال۱۰ :

الف) نادرست ب) درست

سوال۱۱:

آ	تَ	شِ	حُب	بُل	وَ	طَن	چُ	شُع	لِ	فُ	رو	زَد
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
مفتعلن			فاعلات				مفتعلن				فع	

سوال۱۲:

الف) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن / مستفعل مستفعل مستفعل مستف

ب) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن / مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

ج) مفعول مفاعلن فعولن / مستفعل فاعلات فعلن

د) مفعول مفاعلن فعولن / مستفعل فاعلات فعلن

سوال۱۳ :

الف) در هجای نهم مصراع نخست تبدیل هجای کوچک به بلند داریم. (اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت)

ب)اختیار زبانی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (کسرهٔ اضافه) در هجای دوازدهم مصراع نخست.

سوال۱۴:

ب

سوال۱۵:

ب

سوال۱۶:

الف) همسان دولختی

ب) همسان تک‌پایه‌ای

ج) ناهمسان

---

www-kanoon-ir

سوال۱۷:

د

سوال۱۸:

الف) اسب ، پیاده ، رخ ، پیل ، شهمات

ب) آتش ، شعله ، پروانه ، شمع

سوال۱۹ :

الف) تلمیح به داستان حضرت خضر و اشاره به آب حیات دارد که حضرت خضر آن را نوشید و عمری جاودانه یافت.

ب) تلمیح به داستان عشق شیرین و فرهاد دارد.

سوال۲۰:

الف) الصبر مفتاح الفرج سخن امام رضا علیه السلام است.

ب) رو سر بنه به بالین ... از مولانا تضمین شده است.

سوال۲۱:

الف) ملامت / شنیدم

ب) نامرتب یا مشوش

سوال۲۲:

الف) پخته و خام

ب) نخوت و شوکت / گل و خار

سوال۲۳:

آرایهٔ تلمیح را نشان می‌دهد و اشاره به داستان عاشقانهٔ « بیژن و منیژه» است که افراسیاب پدر منیژه ، بیژن را در چاهی زندانی می‌کند ولی منیژه هر شب پنهانی به بالای چاه می‌آید و برای او آب و خوراک می‌اندازد.

---

www-kanoon-ir

سوال۲۴:

«بوی جوی مولیان آید همی» تضمین از رودکی است.

سوال۲۵:

* تیر و دی ماه و اردیبهشت

* خاک و خشت

سوال۲۶:

ج

سوال۲۷:

الف - فریاد بی‌صداییم ترکیبی است که آرایهٔ متناقض‌نما ایجاد می‌کند.

فریاد چگونه همزمان می‌تواند صدا داشته باشد و در عین حال بی صدا باشد؟

سوال۲۸:

الف) مرتب

ب)

لف‌ها ۱و۲و۳ : افروختن - سوختن - جامه دریدن

نشرها ۱و۲و۳ : شمع - پروانه - گل

سوال۲۹:

عبارت سادهٔ بسیار نقش.

چگونه یک چیز هم می‌تواند ساده باشد هم بسیار نقش داشته باشد؟

سوال۳۰:

مضمون این بیت بر وطن دوستی استوار است. انسان با ایمان در مقابل دشمنان برای دفاع از وطن می‌ایستد و سر فدا می‌کند. به عبارت دیگر شاعر عشق به وطن را چون آتشی می‌داند که از شعلهٔ آن انسان با ایمان در دل خود به وطن عشق می‌ورزد و جان خود را در این راه فدا می‌کند.

www-kanoon-ir

همانگونه از شعر سخنوران دوره مشروطه انتظار می‌رود این بیت دربارهٔ میهن‌دوستی و وطن است. هنگامی که میهن دوستی در دل انسان خداشناس زبانه می‌کشد وجود او را می‌سوزاند. به دیگر سخن انسان خداشناس جانش را برای میهنش فدا می‌کند.

سوال۳۱:

تهران مجاز از ایران، قلم مجاز از کلام

واژگان «شرع»، «قرآن» و «ایمان» تداعی‌کنندهٔ فضایی مذهبی و دینی هستند و رابطهٔ مراعات‌نظیر تشکیل داده‌اند .

بیت یادآور آیهٔ نخستین سوره قلم نیز است: نون و القلم و ما یسطرون: قسم به قلم و آنچه می نویسد

در حیطهٔ علم بیان نیز بارزترین آرایه شعر، بهره‌گیری از تشخیص (استعارهٔ مکنیه) در گفتگو با قلم است.

سوال۳۲:

قالب شعرغزل اجتماعی است.

استعاره و تشبیه‌های مرده و تخیلات سنتی دیده می‌شود.

وزن عروضی و قافیهٔ شعر دقیق و درست است.

سوال۳۳:

این متن از نظر زبانی ساده و دور از تعابیر پیچیده و به زبان محاوره‌ای و عامیانه نزدیک است. جملات کوتاه و کنایی استفاده شده است. واژهٔ فرانسوی ژاندارم در آن به کار رفته است.

کاهش عبارات وصفی دور و دراز. کم‌تر شدن لغات و ترکیب‌های عربی ناآشنا.

سوال۳۴:

الف) بیت دارای یک جمله است.

ب)حسن تعلیل